

Sygn. akt I ACa 846/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 lutego 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący :	SSA Roman Sugier (spr.)
Sędziowie :	SA Lucyna Świdorska-Pilis SO del. Tomasz Tatarczyk
Protokolant :	Anna Wieczorek

po rozpoznaniu w dniu 2 lutego 2017 r. w Katowicach

na rozprawie

sprawy z powództwa Banku (...) Spółki Akcyjnej w W.

przeciwko M. W. (1) i (...) w S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach

z dnia 25 kwietnia 2016 r., sygn. akt II C 790/14,

I) zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- 1) zasądza od (...) w S. na rzecz powoda kwotę 50 992,34 (pięćdziesiąt tysięcy dziewięćset dziewięćdziesiąt dwa i 34/100) złotych z ustawowymi odsetkami za opóźnienie za okres od 16 lipca 2010 roku do dnia zapłaty;
- 2) oddala powództwo w stosunku do (...) w S. w pozostałej części;
- 3) oddala powództwo w stosunku do pozwanego M. W. (1) w całości;
- 4) zasądza od (...) w S. na rzecz powoda kwotę 3 021 (trzy tysiące dwadzieścia jeden) złote z tytułu zwrotu kosztów procesu;
- 5) zasądza od powoda na rzecz pozwanego M. W. (1) kwotę 3 617 (trzy tysiące sześćset siedemnaście) złotych z tytułu kosztów procesu;

6) nakazuje pobrać na rzecz Skarbu Państwa (Sądu Okręgowego w Katowicach) z tytułu nieopłaconych wydatków sądowych:

a) od powoda kwotę 239,75 (dwieście trzydzieści dziewięć i 75/100) złotych,

b) od pozwanej (...) w S. 311,41 (trzysta jedenaście i 41/100) złotych;

II) oddała apelację w pozostałej części;

III) zasądza od (...) w S. na rzecz powoda kwotę 3 252 (trzy tysiące dwieście pięćdziesiąt dwa) złote z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego;

IV) zasądza od powoda na rzecz pozwanego M. W. (1) kwotę 5 400 (pięć tysięcy czterysta) złotych z tytułu kosztów postępowania apelacyjnego.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Lucyna Świdarska-Pilis
---------------------------	------------------	----------------------------

Sygn. akt I ACa 846/16

UZASADNIENIE

(...) z siedzibą w O. w pozwie skierowanym przeciwko M. W. (1) i (...) z siedzibą w S. wnosila o zasądzenie od pozwanych solidarnie na jej rzecz kwoty 90.261,88 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 16 lipca 2010 roku oraz kosztów procesu.

Uzasadniając żądanie pozwu powódka podała, że pozwany M. W. (1) jako rzekomy zarządca komisaryczny powódki, wykonując tę funkcję na podstawie nieważnej uchwały Zarządu Krajowego (...) z dnia 8 grudnia 2008 roku, zawarł w dniu 29 grudnia 2008 roku umowę z L. S. zatrudniając go na stanowisku dyrektora. Na tej podstawie L. S. wypłacono ze środków powódki z tytułu zatrudnienia 65.635,74 złotych, uzyskał on świadczenie nieodpłatne w wysokości 3.017,87 złotych, a nadto kwotę 11.923,99 złotych przekazano ZUS, z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne tego pracownika. L. S. był też zleceniobiorcą (...) w okresie sprawowania przez pozwanego M. W. (1) funkcji zarządcy komisarycznego. Z tego tytułu otrzymał wynagrodzenie w kwocie 8.243,35 złotych i odprowadzono do ZUS składki w kwocie 1.440,93 złotych. M. W. (1) nie mógł skutecznie zawrzeć powyższych umów z L. S. gdyż uchwała wprowadzająca zarząd komisaryczny w powodowej spółdzielni była nieważna. Działając świadomie, bez umocowania, pozwany M. W. (1) dokonał szkód w sferze majątkowej powódki.

Odpowiedzialność pozwanej (...) z siedzibą w S. wynika zdaniem powódki z tego, że jej organ podjął bezprawną uchwałę o zawieszeniu działalności powódki i powołaniu zarządcy komisarycznego mimo, że brak było podstaw do tego rodzaju działań, przez co umożliwił pozwanemu M. W. (1) podejmowanie działalności skutkujących stratą powódki.

W toku postępowania w miejsce (...) w O. wstąpił do udziału w sprawie Bank (...) Spółka Akcyjna w W. powołując się na to, że z dniem 22 grudnia 2014 roku na podstawie decyzji Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 5 grudnia 2014 roku przejął (...) w O..

Bank podtrzymał dotychczasowe stanowisko procesowe reprezentowane w sprawie przez (...) w O..

Pozwana (...) z siedzibą w S. (zwana dalej Kasą Krajową) w odpowiedzi na pozew wniosła o oddalenie powództwa i o zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu.

Zarzucała, że nie zachodzą podstawy do przypisania jej odpowiedzialności z tytułu czynu niedozwolonego. Jej działanie nie było bowiem bezprawne ani zawinione. Zachodziły bowiem podstawy do podjęcia działań nadzorczych w stosunku do (...) w O., chociaż ich forma ostatecznie została uznana za niewłaściwą. Zawieszenie działalności (...) w O. nie może być utożsamiane z zaprzestaniem jej działalności. Pozwany M. W. (1), ujawniony w KRS jako zarządca komisaryczny, był nie tylko uprawniony ale i zobowiązany do podejmowania działań zmierzających do reprezentowania (...) w O. do czasu powołania jej nowych organów, w tym do zatrudnienia osób w (...) w O..

Pozwana podniosła też zarzut braku adekwatnego związku przyczynowego między jej działaniem a szkodą powoda, zarzut nadużycia prawa podmiotowego oraz zarzut przedawnienia roszczenia.

Pozwany M. W. (1) także wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu.

Zarzucił brak legitymacji biernej podnosząc, że funkcję zarządcy komisarycznego (...) w O. pełnił w ramach obowiązków służbowych jako pracownik Kasy Krajowej. Za ewentualne szkody wyrządzone osobom trzecim przy wykonywaniu powierzonych mu obowiązków służbowych zgodnie z art. 120 § 1 kodeksu pracy winien odpowiadać jego pracodawca.

Ponadto pozwany ten zarzucił brak przesłanek do przypisania mu odpowiedzialności deliktowej, brak związku przyczynowo – skutkowego między jego działaniami jako zarządcy komisarycznego a szkodą powoda, zarzut nadużycia prawa podmiotowego w rozumieniu art. 5 kc oraz zarzut przedawnienia roszczenia.

Wyrokiem z dnia 25 kwietnia 2016 roku Sąd Okręgowy w Katowicach oddalił powództwo, zasądził od powoda na rzecz pozwanych solidarnie 3.634 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Katowicach kwotę 551,16 złotych tytułem niepokrytych wydatków.

Orzeczenie Sądu pierwszej instancji wydane zostało w oparciu o następujące ustalenia faktyczne.

W dniu 8 grudnia 2008 roku zarząd Kasy Krajowej podjął uchwałę nr (...) na podstawie której zwiesił z dniem 1 grudnia 2008 r. działalność (...) w O.. Jednocześnie na podstawie tej uchwały ustanowiony został w ww. (...) zarządca komisaryczny w osobie M. W. (1), który był pracownikiem Kasy Krajowej, z jednoczesnym zobowiązaniem go do podjęcia działań mających na celu dokonanie wyboru władz (...).

Na podstawie powyższej uchwały (...)w O., w okresie zawieszenia działalności, był upoważniony do dokonywania czynności polegających na:

- przyjmowaniu wpłat z tytułu udziałów i wkładów członkowskich,
- udzielaniu kredytów i pożyczek,
- przyjmowaniu wpłat z tytułu spłat pożyczek i kredytów,
- pośredniczeniu zawieraniu umów ubezpieczenia,
- zawieraniu nowych umów z osobami trzecimi wyłącznie w przypadku, gdy było to niezbędne do prowadzenia działalności Kasy.

Powyższa uchwała została zaskarżona do Sądu przez byłych członków zarządu zawieszony Kasy. Po rozpoznaniu powyższej sprawy Sąd Okręgowy w Katowicach, wyrokiem z dnia 10 listopada 2009 r., ustalił, że zaskarżona uchwała była nieważna. Następnie wyrokiem z dnia 21 maja 2010 r. Sąd Apelacyjny w Katowicach oddalił apelację strony powodowej i pozwanej, w związku z czym powyższe orzeczenie Sądu Okręgowego stało się prawomocne.

W dniu 29 grudnia 2008 r. (...) w O. działając poprzez zarządcę komisarycznego M. W. (1) zawarł z L. S. umowę zlecenia na okres od 29 grudnia 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. z wynagrodzeniem w wysokości 8.243,35 zł brutto. W dniu 31 grudnia 2008 r. L. S. przedłożył rachunek do umowy zlecenia na kwotę 8.243,66 zł brutto, tj. 6.000 zł netto.

W dniu 29 grudnia 2008 r. (...) w O. działając poprzez zarządcę komisarycznego M. W. (1) zawarł z L. S. umowę o pracę na stanowisku dyrektora z wynagrodzeniem zasadniczym w kwocie 6.710 zł oraz dalszymi świadczeniami zgodnie z Regulaminem wynagradzania oraz prowizją od zawieranych umów ubezpieczenia. Umowa powyższa została zmieniona porozumieniem z dnia 6 stycznia 2009 r. poprzez dodanie do niej świadczenia niepieniężnego pracodawcy na rzecz pracownika, polegającego na udostępnieniu pracownikowi możliwości korzystania z samochodu służbowego do celów prywatnych w wymiarze nie więcej niż 1.000 km miesięcznie. W dniu 12 stycznia 2009 r. strony zawarły kolejne porozumienie zmieniające, zgodnie z którym wykreślono z umowy pierwotnej z dnia 29 grudnia 2008 r. prawo pracownika do prowizji. Po raz kolejny umowa o pracę została zmieniona porozumieniem z dnia 22 stycznia 2009 r., w którym strony umowy określiły wartość świadczenia niepieniężnego polegającego na prawie korzystania z samochodu służbowego do celów prywatnych na kwotę 600 zł miesięcznie. Powyższa umowa o pracę w zakresie jej warunków była tożsama z umową zawartą z poprzednim dyrektorem - A. S., który był jednocześnie Prezesem Zarządu (...) i który utracił tę funkcję wraz z wprowadzeniem zarządu komisarycznego. U powódki w dniu 28 kwietnia 2015 r. przygotowano zestawienie z którego wynika, że L. S. w okresie od grudnia 2008 r. do stycznia 2010 r., tytułem wynagrodzenia za pracę i z tytułu umowy zlecenia, wypłacono (przyznano) kwotę 65.197,23 zł brutto. Z tzw. zbiorówki listy płac, również przygotowanej przez powódkę, wynika zaś, iż świadczenia wypłacone (przyznane) w tym okresie L. S. wynosiły 65.635,74 zł brutto. (...) w O. odprowadził do ZUS, od świadczeń wypłaconych L. S., składki liczone od podstawy wymiaru w wysokości 72.564,05 zł. Bezsporne przy tym było, że wśród świadczeń przyznanych L. S. znajdowały się świadczenia niepieniężne w postaci prawa do korzystania z samochodu służbowego do celów prywatnych.

(...) w O. złożył do Sądu Rejonowego w S. w dniu 9 grudnia 2011 r. wniosek o zawiązanie do próby ugodowej, obejmujące roszczenia odszkodowawcze na kwotę przewyższająca żądania w niniejszej sprawie. Jako uczestników postępowania wskazano obu pozwanych. Faktycznie Sąd Rejonowy w S. nie nadał biegu wnioskowi skierowanemu w stosunku do pozwanego M. W. (1), tj. nigdy nie doręczono mu odpisu wniosku, nie zawiadomiono po posiedzeniu pojednawczym, nie przekazano wniosku w tej części do innego sądu, a akta odłożono do spraw zakończonych po stwierdzeniu że nie doszło do ugody z Kasą Krajową.

Pozwany M. W. (1) w tym okresie czasu był pracownikiem Kasy Krajowej zatrudnionym w dziale zajmującym się kontrolą, w delegaturze w K.. W zakresie obowiązków pozwanego było między innymi sprawowanie funkcji zarządcy komisarycznego. Pozwany nie był pytany o zgodę na powierzenie mu funkcji zarządcy komisarycznego w (...), lecz został o tym poinformowany po zapadnięciu uchwały. Pozwany dostał polecenie służbowe podjęcia tej funkcji i składał sprawozdania z jej wypełniania swojemu przełożonemu. Wyrokiem z dnia 8 października 2012 r. w sprawie o sygn. akt VI P 168/12 Sąd Rejonowy G.prawomocnie ustalił, iż wykonywanie przez pozwanego M. W. (1) obowiązków polegających na pełnieniu funkcji zarządcy komisarycznego w (...) w O. odbywało się w ramach stosunku pracy z Kasą Krajową. Po wprowadzeniu zarządu komisarycznego do (...) na mocy uchwały (...) wyznaczony w uchwale zarządca komisaryczny w osobie P. P. zatrudnił w imieniu (...) dyrektora w osobie Z. G.. Wynagrodzenie jego zostało ustalone na kwotę ok. 20.000 zł miesięcznie.

Mając na względzie powyższe okoliczności Sąd Okręgowy uznał, że powództwo nie jest zasadne. Nie może o tym przesądzać wyłącznie okoliczność, że uchwała zarządu Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 roku została prawomocnym orzeczeniem sądu uznana za nieważną.

Odnosząc się do ewentualnej odpowiedzialności pozwanego M. W. (1), opartej na przepisie art. 415 kc, Sąd podkreślił, że funkcję zarządcy komisarycznego pełnił on w ramach obowiązków służbowych, w ramach stosunku pracy. Podlegał zwierzchniemu kierownictwu swego pracodawcy, nie otrzymał z tego tytułu określonego wynagrodzenia i nie miał w istocie możliwości zdystansowania się do działań zarządu Kasy Krajowej.

W ocenie Sądu brak podstaw do przypisania M. W. (1) zawinionego działania wyrządzającego szkodę majątkową poprzednikowi prawnemu powoda. Sąd wskazał, że przyczyny nieważności uchwały, którą zawieszono działalność (...) w O. nie były oczywiste i jednoznaczne. Brak podstaw do uznania, że pozwany ten powinien mieć świadomość, że uchwała ta jest nieważna z mocy prawa. Pomimo zawieszenia działalności (...) w O. i wynikającego z tego braku organów, Kasa ta nadal miała prowadzić działalność związaną z gospodarowaniem powierzonymi jej przez członków wkładami, udzielaniem kredytów i pożyczek czy pobieraniem wpłat z tytułu wcześniejszych zobowiązań. Sąd Okręgowy uznał, że zakres dopuszczalnych działań zarządcy komisarycznego wynikał z art. 42 ust. 4 ustawy z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych a nie jedynie z literalnego brzmienia uchwały zarządu Kasy Krajowej o zawieszeniu działalności (...) w O. i ustaleniu zakresu uprawnień zarządcy.

W ocenie Sądu skoro zawieszenie działalności (...) w O. skutkowało zaprzestaniem wykonywania funkcji przez dotychczasowych członków jej zarządu, pełniących jednocześnie funkcję dyrektorów, celowym było zatrudnienie L. S. do pełnienia funkcji dyrektora zajmującego się bieżącą działalnością Kasy. Wynagrodzenie tej osoby i uzyskiwane przez nią świadczenie niepieniężne nie odbiegało od wynagrodzenia osób wcześniej pełniących taką funkcję a było znacznie niższe od wynagrodzenia dyrektora zatrudnionego przez kolejnego zarządcę komisarycznego, po kolejnym zawieszeniu działalności (...) w O. przez Komisję Nadzoru Finansowego.

Dlatego Sąd uznał, że działanie pozwanego M. W. (1) nie nosiło cech bezprawności. Ponadto w ocenie Sądu pierwszej instancji powód nie wykazał wysokości szkody, której wyrządzenie zarzucił temu pozwanemu.

Odnosząc się do odpowiedzialności pozwanej Kasy Krajowej w stosunku do powoda Sąd uznał, że należy ją oceniać w oparciu o przepisy art. 415 kc i 416 kc. Winno więc być wykazane wystąpienie szkody, zawinione działanie lub zaniechanie organu pozwanej oraz adekwatny związek przyczynowy między szkodą a zarzucanym zachowaniem Kasy Krajowej.

Sąd podkreślił, że w sprawie sporna była nie tylko zasada odpowiedzialności tej pozwanej ale również wysokość szkody.

Skoro powód utrzymuje, że umowy zawarte przez pozwanego M. W. (1) z L. S. były nieważne, gdyż nieważna była uchwała powołująca pierwszą z tych osób do pełnienia funkcji zarządcy komisarycznego, to w sprawie zachodzi zbieg roszczeń z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia i czynu niedozwolonego.

W oparciu o ten pierwszy reżim odpowiedzialności powód mógłby dochodzić zwrotu wypłaconych świadczeń od L. S.. Szkada wynikająca z tytułu składek odprowadzanych do ZUS od tych świadczeń mogłaby zaś być zniwelowana przez dokonanie stosownych korekt.

Przede wszystkim Sąd uznał jednak, że powód nie udowodnił wielkości szkody wynikającej z zachowania Kasy Krajowej.

W ocenie Sądu przedstawione na tę okoliczność zestawienie, wydruk operacji na rachunku i tzw. zbiorówki listy płac wskazują różne kwoty jako te, które wypłacono L. S. oraz od których naliczono składki do ZUS. Informacja uzyskana z ZUS także nie pozwala na ustalenie jakie składki poprzednik prawny powoda przekazał tej instytucji z tytułu świadczeń wypłaconych oraz udzielonych L. S..

Sąd wyraził pogląd, że świadczenie niepieniężne w postaci udostępnienia L. S. samochodu służbowego do celów prywatnych, którego wysokość strony umowy określiły ryczałtowo dla celów podatkowych, nie może być utożsamiana z wielkością szkody majątkowej doznanej z tego tytułu przez (...) w O..

Za bezzasadny Sąd uznał zarzut przedawnienia roszczenia wskazując na to, że przed jego upływem zostało w stosunku do obu pozwanych skierowane wezwanie do próby ugodowej co z mocy art. 123 § 1 pkt 1 kc co skutkowało przerwą biegu przedawnienia.

O kosztach Sąd orzekł na mocy art. 98 kpc, art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Wyrok został zaskarżony w całości przez powoda.

Skarżący zarzucił:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 328 § 2 kpc, przez sporządzenie uzasadnienia wyroku z naruszeniem wymogów określonych w tym przepisie, w szczególności Sąd nie poczynił pełnych i prawidłowych ustaleń faktycznych (części okoliczności w ogóle w stanie faktycznym nie ujął), nie wskazał, które konkretnie wnioski dowodowe stron oddalił uznając, że są nieistotne i nieprzydatne dla rozstrzygnięcia, ani nie wyjaśnił, dlaczego wnioski te uznał za nieistotne i nieprzydatne, nadto Sąd stwierdził, że w znacznej części okoliczności faktyczne sprawy były między stronami bezsporne, nie wskazał jednak, w jakiej części były sporne i w związku z tym nie wyjaśnił, jakie ostatecznie poczynił ustalenia w zakresie spornych twierdzeń stron, nie wskazał dowodów, na których się oparł, i przyczyn, dla których innym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej, nadto Sąd nie przedstawił rzeczywistego stanowiska powoda, lecz je daleko uprościł i dlatego w rozważaniach prawnych nie odniósł się do istoty argumentacji powoda;

2) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 233 § 2 kpc, poprzez namiastkę oceny na str. 12 uzasadnienia (w części poświęconej rozważaniom prawnym) niektórych dowodów, z których wynika wysokość poniesionej szkody; tak naprawdę, Sąd nie dokonał oceny tych dowodów, nie odniósł się do ich treści, nie zestawiał ich między sobą, nie skonfrontował z zeznaniami świadków, nie kierował się przy tym logiką i przeciętnym doświadczeniem życiowym, ograniczając się do dowolnego stwierdzenia, że powód nie wykazał wysokości szkody;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 316 § 1 kpc, poprzez brak w ustaleniach faktycznych informacji o tym, że:

- M. W. (1) w trakcie wykonywania funkcji zarządcy komisarycznego wykonywał polecenia członków Zarządu Kasy Krajowej, że był im ściśle podporządkowany, że miał wątpliwości co do zakresu swoich czynności określonego w uchwale o zarządzie komisarycznym, ale zapewniono go że katalog tych czynności jest otwarty, że wydawano mu polecenia bardzo konkretnych działań;
- M. W. (1) zatrudnił L. S. na wyraźne polecenie W. K., Wiceprezesa Zarządu Kasy Krajowej, że nie znał go wcześniej i że bez polecenia by go nie zatrudnił; że na polecenie przełożonych M. W. (1) ustanowił L. S. pełnomocnikiem i prokurentem i przekazał mu faktyczne zarządzanie (...) - iem, że nie sprawował żadnej kontroli nad L. S.;
- W. K. kazał, aby M. W. (1) dał wolną rękę L. S. i się nie wtrącał;

wskazane powyżej okoliczności wynikają z zeznań pozwanego M. W. (1) złożonych na rozprawie w dniu 15 kwietnia 2016 r.;

- brak ustaleń dotyczących zakresu czynności na okres zawieszenia(...)określonych zarówno w uchwale Zarządu Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 r., jak i uchwale z dnia 18 kwietnia 2009 r. (według pierwszej uchwały zarządca komisaryczny nie miał uprawnień do zatrudniania pracowników, to uprawnienie przyznano mu dopiero w drugiej uchwale),
- brak ustalenia, że w okresie zarządu komisarycznego sprawowanego przez M. W. (1) zatrudniono ponad 60 osób, natomiast zarządca komisaryczny P. P. ustanowiony przez Komisję Nadzoru Finansowego w 2013 r. zatrudnił w (...) tylko jedną nową osobę,
- brak ustalenia, że po odzyskaniu (...) - u przez legalny Zarząd w następstwie postanowienia z dnia 17 kwietnia 2009 r. o udzieleniu zabezpieczenia i wstrzymaniu wykonania uchwały o zarządzie komisarycznym ani L. S., ani reszta pracowników zatrudnionych w okresie zarządu komisarycznego do pracy już się nie stawili,
- brak ustaleń dotyczących treści komunikatów zarządcy komisarycznego z dnia 12 grudnia 2008 r. i 19 kwietnia 2009 r. oraz treści sporządzonego przez niego sprawozdania z zarządu komisarycznego, z których wynika sposób

postępowania M. W. (1) oraz skala jego wykroczeń poza zakres czynności wyznaczony w uchwale Zarządu Kasy Krajowej;

- brak ustaleń wynikających z protokołu i notatek ze spotkania z dnia 13 marca 2009 r., na którym osoby powiązane z Kasą Krajową, które zostały przez nią przydzielone M. W. (1) do zarządzania (...) - iem, w tym L. S., snuły „morderczy plan” (tak zapisano w notatkach ze spotkania) dla (...) - u, polegający na zwolnieniach grupowych i przeniesieniu siedziby i centrali (...) - u do Ł. (co ewidentnie wykraczało poza deklarowany cel zarządu komisarycznego i zakres czynności zarządcy),
- brak ustaleń dotyczących skierowania do pozwanych w lipcu i sierpniu 2010 r. wezwań do zapłaty oraz że pozwany M. W. (1) odpowiedział na nie w piśmie z dnia 17 sierpnia 2010 r.; brak tego ustalenia nastąpił na skutek nieuzasadnionego pominięcia przez Sąd dowodów z wezwań powoda skierowanych do pozwanych, dowodów ich doręczenia oraz pisma pozwanego z dnia 17 sierpnia 2010 r., jak też niezastosowania art. 230 kpc, który pozwala na ustalenie faktów na podstawie milczącego przyznania ze strony przeciwnika procesowego - okoliczności te nie były kwestionowane przez pozwanych;
- brak kategorycznych ustaleń co do kwot wypłaconych w związku z umową zlecenia i umową o pracę zawartymi z L. S., a przecież na podstawie zebranego materiału procesowego (w tym dowodowego) Sąd mógł i powinien takiego ustalenia dokonać;

4) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 ust. 1 i 3 ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych z 1995 r. oraz art. 120 kp, poprzez stwierdzenie, że M. W. (1) wykonywał swe czynności jako zarządca komisaryczny w ramach wiążącego go z Kasą Krajową stosunku pracy, choć stosunek wynikający ze sprawowania funkcji zarządcy komisarycznego (...) - u im. (...) i stosunek pracy wynikający z umowy o pracę z Kasą Krajową, to dwa odrębne i niezależne od siebie stosunki prawne, wywodzące się z innych zdarzeń prawnych;

5) naruszenie przepisów prawa procesowego, tj. art. 365 § 1 kpc, poprzez brak jego zastosowania i najprawdopodobniej przyjęcie, że wyrok Sądu Rejonowego G. w G. z dnia 8 października 2012 r., sygn. akt VI P 168/12, korzysta z rozszerzonej prawomocności i wiąże Sądy rozpoznające niniejszą sprawę, gdy tymczasem powód nie był stroną tego orzeczenia, zaś Sąd Okręgowy nie wskazał żadnego przepisu, z którego owa rozszerzona prawomocność miałaby wynikać;

6) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 42 ust. 1 i 4 uskok, poprzez ich błędną wykładnię i stwierdzenie, że zakres czynności zarządcy komisarycznego nie pokrywa się z zakresem czynności kasy na okres zawieszenia, który obowiązkowo (zgodnie z ust. 4) musi być wyznaczony w uchwale Zarządu Kasy Krajowej o wprowadzeniu zarządu komisarycznego, co więcej - że zakres czynności zarządcy komisarycznego jest szerszy niż zakres czynności zawieszony kasy, tymczasem, skoro zarządca wchodzi w miejsce dotychczasowych organów kasy (staje się piastunem tej osoby prawnej) i działa nie w imieniu własnym i na swoją rzecz, ale w imieniu i na rzecz kasy (jako jej quasi organ), to przecież nie może on czynić więcej niż to, co czynić może kasa; istota rzeczy polega na tym, że czynności zarządcy komisarycznego są czynnościami kasy, więc skoro kasa ma limitatywnie wyznaczony zakres czynności na okres zawieszenia, to jest logiczne, że zakresem tym związany jest również zarządca komisaryczny;

7) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 415 i 416 kc oraz art. 422 kc, przez ich nieprawidłowe zastosowanie i stwierdzenie, że pozwani nie dopuścili się czynów niedozwolonych, które skutkują ich odpowiedzialnością odszkodowawczą wobec powoda;

8) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 58 § 1 kc, poprzez brak stwierdzenia, że umowa zlecenia i umowa o pracę z L. S. były nieważne, nieważność tych umów oznacza zaś ich bezprawność (delikt), przy czym za tę bezprawność, której następstwem jest szkoda po stronie (...), z całą pewnością nie odpowiada (...), lecz Kasa Krajowa oraz powołany przez nią zarządca komisaryczny;

9) naruszenie przepisów prawa materialnego, tj. art. 361 § 2 kc w zw. z art. 363 § 1 kc w zw. z art. 414 kc, przez ich błędną wykładnię i zastosowanie, co polegało na stwierdzeniu, że szkoda powoda nie obejmuje należności publicznoprawnych odprowadzonych od wynagrodzeń L. S. oraz że nie została wykazana wysokość szkody, tymczasem szkoda to uszczerbek majątkowy, a w ramach owego uszczerbku, jaki poniósł (...), mieszczą się również składki na ZUS i zaliczki na podatek dochodowy odprowadzone od wynagrodzeń L. S., nadto z dowodów i oświadczeń stron wynika, że wysokość szkody została wykazana i Sąd z łatwością mógł ją ustalić.

Powołując się na powyższe powód wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa w całości oraz o zasądzenie od pozwanych na jego rzecz kosztów procesu za obie instancje, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania.

Pozwani w odpowiedzi na apelację wnieśli o jej oddalenie i o zasądzenie od powoda na ich rzecz zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Podtrzymywali dotychczasowe stanowisko procesowe uznając kwestowane rozstrzygnięcie za trafne.

Zarzucili, że powód nie wykazał swej legitymacji czynnej. Wstępując do procesu w miejsce przejętej (...) w O. nie wykazał bowiem aby w sprawozdaniu o jakim mowa w art. 74 i ust. 1 ustawy z dnia 5 listopada 2009 roku o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych ujęte zostały wierzytelności w stosunku do pozwanych, których dotyczy proces. W ocenie pozwanych należności nie objęte sprawozdaniem finansowym nie przechodzą na podmiot przejmujący.

Sąd Apelacyjny w Katowicach zważył co następuje:

Apelacja powoda jest zasadna częściowo.

W pierwszej kolejności należy odnieść się do podniesionego w toku postępowania apelacyjnego przez stronę pozwaną zarzutu braku legitymacji czynnej powoda.

Kwestia ta była już kilkakrotnie przedmiotem rozważań sądów obu instancji rozpoznających sprawę z udziałem stron, dotyczących zbliżonych stanów faktycznych.

Na przykład w motywach wyroku z dnia 21 grudnia 2016 roku Sąd Rejonowy K. wK. w sprawie o sygn. akt I C 683/13 stwierdził:

Należy wskazać, że decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 5 grudnia 2014r. wydaną na podstawie art. 74c ust. 4 ustawy z dnia 5 listopada 2009r. (Dz.U. z 2013r., poz. 1540 ze zm., dalej również jako „uskok”), zdecydowano o przejęciu (...) w O. przez Bank (...) S.A. za zgodą tego Banku. Zgodnie natomiast z art. 74i ust. 2 uskok, z dniem przejęcia kasa albo bank krajowy przejmujący wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki kasy przejmowanej, a w przypadku przejęcia wybranych praw majątkowych lub wybranych zobowiązań, następstwo prawne ogranicza się do przejmowanych praw majątkowych i zobowiązań. Należy podkreślić, że z decyzji Komisji z dnia 5 grudnia 2014r. nie wynika, aby przejęcie przez Bank zostało ograniczone do określonych praw majątkowych Spółdzielczej (...), lecz dotyczyło całego majątku Kasy, w tym wierzytelności przysługujących Kasie w chwili przejęcia wobec osób trzecich. Zdaniem Sądu przejęcie miało zatem charakter sukcesji uniwersalnej i nie było ograniczone do praw ujętych w sprawozdaniu finansowym, na które powołują się pozwani. Sprawozdanie finansowe, o którym mowa w art. 74i uskok, ma bowiem charakter wtórny w stosunku do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego i o tym, czy doszło do przyjęcia całej Kasy, czy tylko wybranych praw i obowiązków przesądza decyzja, a nie kształt i treść sprawozdania.

Podobne stanowisko zajął Sąd Okręgowy w Katowicach w wyroku z dnia 18 listopada 2016 roku w sprawie o sygn. akt IV Ca 673/16 czy w wyroku z dnia 3 listopada 2016 roku w sprawie o sygn. akt IV Ca 624/16.

Kopie tych wyroków zawarte są w aktach sprawy na kartach 856 – 922.

Sąd Apelacyjny w niniejszej sprawie w pełni podziela argumentację przytoczoną we wspomnianych sprawach, której istota sprowadza się do tego, że sprawozdanie finansowe, które zdaniem pozwanych ma świadczyć o istnieniu lub braku istnienia sukcesji uniwersalnej powoda, ma charakter wtórny do decyzji Komisji Nadzoru Finansowego o przejęciu przez pozwaną (...) w O.. Ewentualne wątpliwości w tym przedmiocie mogłyby mieć miejsce w przypadku gdyby decyzja Komisji Nadzoru Finansowego dotyczyła przejęcia części majątku czy zobowiązań przejętej kasy.

Tak jednak nie było. Dlatego zarzut legitymacji czynnej powoda należy uznać za chybiony.

Przechodząc do oceny zarzutów apelacji powoda należy podkreślić, że między stronami toczy się szereg postępowań sądowych w ramach których powód dochodzi odszkodowań za poszczególne wydatki poniesione z jego majątku w okresie zawieszenia działalności (...) w O. i sprawowania zarządu komisarycznego przez pozwanego M. W. (1).

W ocenie Sądu Apelacyjnego ewentualna odpowiedzialność deliktowa tego pozwanego winna być oceniona indywidualnie w ramach każdej ze spraw, odrębnie w stosunku do każdego roszczenia.

Sąd Okręgowy oceniając żądanie pozwu w stosunku do pozwanego M. W. (1) związany był podstawą faktyczną przytoczoną w jego uzasadnieniu.

Skarżący w apelacji dąży do przekonania Sądu Apelacyjnego, że pozwany M. W. (1) winien ponieść w stosunku do niego odpowiedzialność odszkodowawczą nie tylko ze względu na bezskuteczność zawarcia umów z L. S. ale także ze względu na wadliwość jego działań jako zarządcy komisarycznego i działań zatrudnionego przez niego dyrektora w osobie L. S.. Dla wykazania tej tezy skarżący powołuje się na okoliczności przytoczone w pkt 3 zarzutów apelacji, dotyczące zarzutu naruszenia przepisu art. 316 § 1 kpc, polegającego na pominięciu wskazanych tam okoliczności faktycznych.

W ocenie Sądu Apelacyjnego okoliczności faktyczne wskazane przez powoda w tej części apelacji miały miejsce. Wynika to z zawartych w aktach dowodów z dokumentów oraz dowodów osobowych.

W istocie były one bezsporne.

Rozważenia wymaga więc jedynie czy przy uwzględnieniu tych okoliczności zachodzą podstawy do uwzględnienia odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego M. W. (1).

Trudności w ocenie tego zagadnienia wynikają ze specyficznego trybu w jakim doszło do powołania pozwanego M. W. (1) do pełnienia funkcji zarządcy komisarycznego, a następnie sposobu jej wykonywania.

Bezspornym było, że M. W. (1) był pracownikiem pozwanej Kasy Krajowej i do jego zakresu czynności należało pełnienie funkcji zarządcy komisarycznego. Wykonując tę funkcję wykonywał polecenia członków zarządu Kasy Krajowej i ściśle się im podporządkowywał. Zakres czynności jakie pozwany ten był uprawniony i zobowiązany wykonywać wynikał z uchwały nr (...) z dnia 8 grudnia 2008 r. Krajowej Kasy.

Obligowała ona pozwanego M. W. (1) do podjęcia działań zmierzających do dokonywania wyboru władz (...) w O..

Na podstawie art. 42 ustawy z dnia 14 grudnia 1985 roku o Spółdzielczych Kasach Oszczędnościowo-Kredytowych (Dz.U. z 1996 r. Nr 1 poz. 2 ze zm.) określono nadto następujący zakres czynności Kasy w okresie zawieszenia:

- 1) przyjmowanie wpłat z tytułu udziałów i wkładów członkowskich,
- 2) przyjmowanie wpłat z tytułu pożyczek i kredytów,
- 3) zawieranie umów, przyjmowanie wpłat i dokonywanie wypłat z tytułu prowadzenia rachunków oszczędnościowych,
- 4) udzielanie pożyczek i kredytów,
- 5) przeprowadzanie rozliczeń członków,

- 6) pośredniczenie w zawieraniu umów ubezpieczenia,
- 7) regulowanie wymagalnych zobowiązań Kasy wobec osób trzecich,
- 8) zawieranie nowych umów z osobami trzecimi wyłącznie w przypadku, gdy jest to niezbędne do prowadzenia działalności w zakresie określonych w pkt 1 -7.

Podkreślenia wymaga, że wspomniany przepis nie zawierał regulacji dotyczących uprawnień zarządcy, a jedynie w art. 42 ust. 4 stanowił, że Kasa Krajowa określi zakres czynności Kasy na okres, o którym mowa w ustępie 2 (na okres zawieszenia nie dłuższy niż 6 miesięcy).

Pozwany M. W. (1) nie pełnił dotychczas funkcji zarządcy komisarycznego ani też nie kierował Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w ramach członka zarządu takiej kasy.

Jego bezpośredni przełożeni przekonywali go, że w związku z zaprzestaniem wykonywania pracy przez dotychczasowych członków zarządu, a jednocześnie dyrektorów (...) w O., winien zatrudnić L. S. jako dyrektora zarządzającego, gdyż jest to osoba posiadająca doświadczenie w działalności tego rodzaju. (bezsporne).

Trzeba też mieć na względzie, że dotychczasowi członkowie zarządu (...) w O. oraz część pracowników kontestowali uchwałę Kasy Krajowej o zawieszeniu uznając ją za bezprawną co przybrało postać tzw. strajku włoskiego czy absencji chorobowej.

Zgodzić się należy więc z Sądem Okręgowym, że zawieszenie działalności (...) w O. nie było tożsame z zaprzestaniem prowadzenia przez Kasę działalności i zatrudnienie w tych okolicznościach dyrektora L. S. było działaniem racjonalnym.

Nie sposób podzielić stanowisko skarżącego, że pozwany M. W. (1) zdawał sobie sprawę z tego, że nie jest uprawniony do zawierania umów z L. S., gdyż uchwała o zawieszeniu działalności (...) w O. i wyznaczeniu go zarządcą komisarycznym była nieważna.

Wręcz przeciwnie z zeznań tego pozwanego wynika, że to przy okazji dokonywanej przez niego kontroli ujawniono umowy bankowe gwarantujące członkom zarządu bardzo duże odprawy, bez względu na przyczynę pozbawienia ich funkcji, co skutkowało zawieszeniem (...) w O..

Brak podstaw do uznania, że pozwany M. W. (1) winien zdawać sobie sprawę, że w późniejszym okresie zarówno uchwała z 8 grudnia 2008 roku jak i późniejsza z 18 kwietnia 2009 roku zostaną uznane za nieważne. (k. 354 – 355).

Zdaniem skarżącego pozwany M. W. (1) winien zapłacić żądane odszkodowanie, nie tylko dlatego, że zawarta przez niego z L. S. umowy (zlecenia i o pracę) były bezskuteczne ale także z tego względu, że działania dyrektora L. S. wykraczały poza zakres uprawnień Kasy w okresie zawieszenia, a było to możliwe ze względu na brak nadzoru zarządcy komisarycznego.

Pozwany M. W. (1) ze względu na brak doświadczenia w sprawowaniu zarządu komisarycznego w okresie w którym działalność Kasy była zawieszona miał wątpliwości co do dopuszczalności poszczególnych działań zarządczych oraz działalności podejmowanych przez powołanego przez niego dyrektora L. S.. Można to zrozumieć jeśli wziąć pod uwagę, że winien zarządzać Kasą w O. zgodnie z wymogami ustawy regulującymi działalność Kas w okresie zawieszenia a z drugiej strony przepisy te odsyłały do uchwały organu nadzorczego jakim jest Kasa Krajowa. Ta zawierała także postanowienie niedookreślone takie jak pkt (...) z dnia 8 grudnia 2008 roku.

W tym przypadku pozwany ten stosował się do wskazówek i poleceń swoich przełożonych. Uznając, że w ramach stosunku pracy winien wykonywać ich polecenia oraz, że są one zgodne z obowiązującym prawem.

O niejednoznaczności statusu prawnego pozwanego jako zarządcy komisarycznego świadczy chociażby rozbieżne stanowisko sądów orzekających w tej kwestii.

Sąd Rejonowy G. w G. w wyroku z dnia 28 października 2012 roku w sprawie o sygn. akt VIP 168/12 ustalili, że wykonywanie przez M. W. (1) obowiązków polegających na pełnieniu funkcji zarządcy komisarycznego w (...) w O. odbywało się w ramach stosunku pracy łączonego M. W. (1) z pozwana (...) w S. przytaczając w motywach orzeczenia przekonywującą argumentację opartą na analizie przepisów prawa pracy (k. 162- 167).

Z kolei Sąd Okręgowy w Katowicach w wyroku z dnia 10 listopada 2011 roku sygn. akt IV Ca 578/11 podzielił stanowisko zbieżne z argumentacją powoda, że pozwany podejmując działania zarządcy komisarycznego nie wykonywał pracy na rzecz Kasy Krajowej, jako pracodawcy, lecz działał w imieniu i na rzecz (...) w O. nie mając uprawnień do podejmowania działań, które nie mieszczą się w zakresie wynikającym z uchwały Kasy Krajowej.

Wbrew zarzutom apelacji w sprawie nie doszło do naruszenia przepisu art. 365 § 1 kpc poprzez bezzasadne przejście przez Sąd Okręgowy, że wyrok Sądu Rejonowego G. w G. z dnia 8 października 2012 roku sygn. akt VI P 168/12 korzysta z rozszerzonej prawomocności i wiązał Sąd orzekający w niniejszej sprawie.

Z motywów zaskarżonego wyroku nie wynika, że Sąd pierwszej instancji uznał się związany wspomnianym wyrokiem co do pełnienia przez pozwanego M. W. (1) funkcji zarządcy komisarycznego w ramach stosunku pracy.

Sąd Okręgowy nie odniósł się do tej kwestii oraz do ewentualnego wyłączenia odpowiedzialności pozwanego M. W. (1) na mocy art. 120 kodeksu pracy. Wyraził natomiast pogląd, że poczynione ustalenia nie dają podstaw do przypisania pozwanemu M. W. (1) zawinionego działania polegającego na zatrudnieniu początkowo w charakterze zleceniodawcy a następnie w ramach umowy o pracę dyrektora L. S.. Także przy uwzględnieniu bezspornych okoliczności o jakich mowa w pkt 3 zarzutów apelacji należy podzielić to stanowisko. Ze względu na złożoną strukturę organizacyjną (...) w O. oraz zachowanie zatrudnionych nie sposób uznać, że pozwany M. W. (1) mógł jednoosobowo, bez odpowiedniego doświadczenia w tej dziedzinie, zarządzać Kasą w okresie zawieszenia nawet w ograniczonym zakresie. Wszak przed zawieszeniem Kasą zarządzało czterech dyrektorów. Także kolejny zarządca uznał za stosowne zatrudnienie zaufanej osoby pełniącej taką funkcję. Dyrektor L. S. pełnił ją od grudnia 2008 roku do kwietnia 2009 roku (zeznania świadka L. S.).

Wynagrodzenie jakie uzyskał w tym czasie z tytułu umów zawartych z pozwanym M. W. (1) wynikało z pełnionej funkcji.

Bezspornym w sprawie było, że nie kształtowało się ono w wysokości wyższej niż wynagrodzenie poprzednich dyrektorów a było znacznie niższe niż wynagrodzenie jakie otrzymał dyrektor zatrudniony przez zarządcę komisarycznego ustanowionego przez Komisję Nadzoru Finansowego. W ocenie Sądu Apelacyjnego dla przypisania odpowiedzialności deliktowej pozwanemu M. W. (2) nie mają znaczenia takie okoliczności jak to, że nie znał on osobiście L. S., zatrudnił go w wyniku rekomendacji ze strony pracodawcy oraz aprobował jego metody zarządzania Kasą w O..

Zdaniem Sądu Apelacyjnego istotne znaczenie ma zakres przedmiotowy niniejszej sprawy, w ramach której powód utrzymuje, że zatrudnienie przez M. W. (1) dyrektora L. S. było czynem niedozwolonym tego pierwszego skutkującego szkodą powoda.

Oprócz podkreślonych przez skarżącego działań dyrektora L. S. mających w ocenie powoda znamiona próby wrogiego przejścia (...) w O., takich jak liczne zwolnienia dotychczas zatrudnionych pracowników, zatrudnienie kilkudziesięciu nowych oraz próba przeniesienia siedziby Kasy do Ł., podejmowane były także działania zmierzające do zarządzania tą Kasą w okresie zawieszenia oraz powołania jej nowych organów. Wynika to chociażby ze sprawozdania zarządcy komisarycznego (k. 356 – 365).

Ponadto szkody jakich poprzednik prawny powoda doznał w wyniku działań L. S., aprobowanych przez zarządcę komisarycznego, nie mieszczących się w zakresie uprawnień zarządcy wynikających z uchwały Kasy Krajowej z dnia 8 grudnia 2008 roku, były i są podmiotem odrębnych postępowań sądowych.

Wynika to z odpisów wyroków złożonych przez strony do akt niniejszej sprawy.

Reasumując tę część wywodów należy uznać, że zatrudnienie przez pozwanego M. W. (1) dyrektora L. S. mimo, iż dokonane bez podstawy prawnej ze względu na stwierdzoną w późniejszym okresie nieważność uchwały nr 1 Zarządu Krajowej Kasy z dnia 8 grudnia 2008 roku, nie było działaniem zawinionym.

Brak bowiem podstaw do uznania, że dokonując tej czynności pozwany M. W. (1) miał świadomość bezprawności uchwały w oparciu o którą działał lub aby zatrudnienie L. S. było zbędne.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 kpc oddalił apelację powoda kwestionującą oddalenie powództwa w stosunku do tego pozwanego i na mocy art. 98 kpc zasądził od powoda na rzecz pozwanego M. W. (3) zwrot kosztów procesu.

Apelacja kwestionująca oddalenie powództwa do Kasy Krajowej jest częściowo zasadna.

Zatrudnienie przez zarządcę komisarycznego (...) w O. dyrektora L. S., a co za tym idzie wynikające z tego wydatki związane z jego wynagrodzeniem i otrzymywanymi innymi świadczeniami, były konsekwencją uchwały tej pozwanej z dnia 8 grudnia 2008 roku.

Wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 21 maja 2010 roku sygn. akt I Ca 44/10 przesądził prawomocnie, że uchwała o zawieszeniu działalności (...) w O. oraz ustanowieniu zarządu komisarycznego była działaniem nadzorczym nieadekwatnym do nieprawidłowości stwierdzonych w (...) w O.. Od Kasy Krajowej, jako podmiotu z mocy prawa sprawującego nadzór nad zrzeszonymi w niej spółdzielniami, oczekiwać należy profesjonalizmu w działaniu i stosowania środków nadzorczych odpowiednich do stwierdzonych uchybień. Pozwana ta w żaden sposób nie uzasadnia dlatego zapobiegnięcie nieprawidłowościom stwierdzonym w (...) w O. nie zastosowała innych środków nadzoru o jakich mowa w art. 41 u.s.k.ok. lecz niezbędne było sięgnięcie do drastycznego środka nadzoru jakim było zawieszenie działalności (...) w O. i ustanowienie zarządcy komisarycznego. Późniejsze zachowanie Kasy Krajowej aprobującej działania dyrektora L. S., polegające na zwolnieniu znacznej liczby pracowników (...) w O., zatrudnieniu w to miejsce innych osób oraz zmierzające do przeniesienia siedziby Kasy do Ł. pozwalają na uznanie, że intencją Kasy Krajowej było nie tylko zapobiegnięcie negatywnym konsekwencjom kwestionowanych przez nią uchwał i umów, zapewniających dotychczasowym członkom zarządu znacznych odpraw, bez względu na przyczynę ich odwołania z tych funkcji, ale także zmiana sposobu działania (...) w O., przed powołaniem nowych organów tej spółdzielni. Odmiennego stwierdzenia nie uzasadnia dołączona do odpowiedzi na pozew opinia dotycząca wybranych działań podjętych przez zarządcę komisarycznego (k. 77 – 144) wskazująca na to, że z biznesowego punktu widzenia celowym było rozwinięcie działalności (...) w O. na ternie Ł. i okolic i przeniesienie terenu siedziby tej spółdzielni. Rzeczą Kasy Krajowej zrzeszającej poszczególne (...) jest nadzór nad ich działalnością w trybie art. 41 i 42 k.s.k.ok. a nie podejmowanie tego rodzaju strategicznych decyzji w zastępstwie organów autonomicznej spółdzielni. O determinacji tej pozwanej w dążeniu do realizacji swych zamierzeń świadczy to, że po uzyskaniu w sprawie I C 693/08, Sądu Okręgowego w Katowicach, z powództwa dotychczasowych członków zarządu (...) w O. zabezpieczenia przez wstrzymanie jej wykonania do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia o jej ważności (k. 313) w dniu następnym pozwana podjęła kolejną uchwałę z dnia 18 kwietnia 2009 r. o ustanowieniu zarządcy komisarycznego w osobie M. W. (1) poszerzając zakres przysługujących mu uprawnień zezwalających na wykonywanie wszystkich czynności w sprawach z zakresu prawa pracy oraz przypisanych na podstawie obowiązujących przepisów prawa i statutu organu Kasy (k. 355).

Zdarzenie to mogło wywoływać u pozwanego M. W. (1) subiektywne przekonanie, że jego dotychczasowe działania, w tym zatrudnienie L. S. i podejmowane przez niego decyzje kadrowe były zgodne z prawem. W przypadku Kasy Krajowej, która była uczestnikiem postępowania w sprawie I C 693/08 i której dotyczyło postanowienie Sądu Okręgowego w Katowicach wydane w tej sprawie było to niewątpliwie działanie zmierzające do obejścia prawa tj.

uniknięcie skutków wstrzymania wykonalności uchwały z 8 grudnia 2008 roku do czasu ponownego rozstrzygnięcia o jej ważności. Wspomniana uchwała z dnia 8 grudnia roku była bezprawna, o czym świadczą późniejsze wyroki obu instancji stwierdzające jej nieważność. Dążenie do jej realizacji, mimo wstrzymania jej wykonania, świadczy o działaniu Kasy Krajowej naruszającym autonomię byłej (...) w O..

Pozwana Kasa Krajowa nie dążyła bowiem jedynie do powołania nowych organów (...) w O. lecz do całkowicie odmiennego ukształtowania jej działalności. Celowi temu służyło rekomendowanie do pełnienia funkcji dyrektora L. S. i aprobowanie w relacjach zarządcą komisarycznym podejmowanych przez niego działań. Dlatego zasadnie skarżący zarzuca, że świadczenia wypłacone i spełnione w naturze na rzecz L. S. nie stanowiły ekwiwalentu za sprawowanie zarządu lecz służyły realizacji innych celów, czego zarządca komisaryczny, ze względu na działania organu który powołał go do sprawowania tej funkcji i postawę jego przełożonych nie dostrzegał.

Dlatego w ocenie Sądu Apelacyjnego pozwanej Kasie Krajowej można przypisać nie tylko bezprawne ale i zawinione działanie a strata (...) w O. wynikająca z wypłacenia wynagrodzenia i spełnienia świadczeń niepieniężnych na rzecz L. S. pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym z zachowaniem pozwanej polegającym na podejmowaniu wspomnianych uchwał oraz sposobu ich realizacji.

Odnosząc się do zarzutu wykazania przez powoda wysokości szkody wynikającej z czynu niedozwolonego Kasy Krajowej nie sposób podzielić argumentacji Sądu pierwszej instancji, że skarżąca tego nie uczyniła, a co za tym idzie powództwo winno być oddalone w całości w oparciu o przepis art. 6 kc.

Po wskazaniu przez Sąd Okręgowy na pewne rozbieżności w poszczególnych zestawieniach wypłat dokonanych na rzecz L. S. oraz składek przekazywanych z tego tytułu na rzecz ZUS powód podjął inicjatywę dowodową zmierzającą do ich wykazania.

Przedłożył zestawienie przelewów dokonanych na rachunek wewnętrzny L. S. w (...) w O., zaoferował dowody z zeznań świadków A. K. i B. S. oraz wnioskuje o zwrócenie się do ZUS o udzielenie informacji o wielkości składek przekazanych od świadczeń wypłaconych i udzielonych L. S..

Wprawdzie wydruk z wewnętrznego systemu komputerowego powoda (k. 419) obrazujący wielkość należności przekazanych na rachunek L. S. nie jest dokumentem bankowym nie wymagającym podpisu i pieczęci, jednakże w erze elektronicznych systemów księgowania nie może on być pozbawiony mocy dowodowej. Zwłaszcza, że świadek A. K. – księgowa oraz B. S. – pracownica (...) w O. zeznały, że dane zawarte w tym wydruku zgodne są z listami płac znajdującymi się u powoda.

Zeznania tych osób zbieżne są z zeznaniami świadka L. S., który potwierdził, że otrzymywał świadczenia zgodnie z umową oraz rachunkiem tej osoby za wykonanie umowy zlecenia (k. 23) potwierdzającym, że należne L. S. wynagrodzenie netto z tego tytułu wynosiło 6.000 złotych.

Natomiast informacja nadesłana przez ZUS nie okazała się przydatna dla ustalenia czy i w jakiej wysokości składki poprzednik prawny powoda odprowadził z tytułu zatrudnienia L. S.. Wskazano w niej jedynie podstawę wymiaru składek.

Wbrew twierdzeniom apelacji świadkowie L. S. i K. K. (2) potwierdzili jedynie wypłacenie L. S. należnego wynagrodzenia. W ich zeznaniach nie ma mowy o składkach na rzecz ZUS. Pozwani podnieśli natomiast werbalny zarzut, że szkoda i jej wysokość, z tego tytułu, nie zostały wykazane.

Ponadto skarżący nie podważył w apelacji wywodów Sądu Okręgowego, że w przypadku nieważności umów zawartych z L. S. miał możliwość skorygowania deklaracji składanych do ZUS, co umożliwiłoby mu zaliczenie nienależnych składek na poczet ubezpieczenia L. S. na rzecz innych świadczeń na rzecz ZUS obciążających (...) w O..

Domaganie się od pozwanej Kasy Krajowej naprawienia szkody tego rodzaju, niezależnie od braku wykazania jej wysokości, należy uznać za nadużycie prawa w rozumieniu art. 5 kc. Sprzeczne z ogólnym poczuciem sprawiedliwości

jest bowiem dochodzenie na drodze sądowej odszkodowania za stratę majątkową, którą poszkodowany w prosty sposób mógł zrekompensować własnym działaniem.

Mając powyższe na względzie Sąd Apelacyjny uznał, że pozwana Kasa Krajowa ponosi odpowiedzialność na szkodę majątkową wynikającą z podjęcia nieważnej uchwały o zawieszeniu działalności (...) w O., wyznaczenia zarządcy komisarycznego oraz ze względu na sposób realizacji tej uchwały.

Wykazana szkoda z tego tytułu to kwota netto należności przekazanych L. S., wynikająca z raportu stanowiącego wydruk zawarty na karcie (k. 419 akt sprawy tj. 50.992,34 złotych.

Dlatego Sąd Apelacyjny na mocy art. 386 § 1 kpc zmienił zaskarżony wyrok w części dotyczącej Kasy Krajowej i zasądził od tej pozwanej na rzecz powoda kwotę 50.992,34 złotych z ustawowymi odsetkami od 16 sierpnia 2010 roku tj. od daty przedsądowego wezwania do zapłaty (k. 709). Dalej idącą apelację oddalono na mocy art. 385 kpc.

W wyniku korekty dokonanej przez Sąd odwoławczy powództwo w stosunku do Kasy Krajowej zostało uwzględnione w 56,5%.

Koszty powoda w postępowaniu pierwszoinstancyjnym wyniosły 8.131 zł (4.514 zł opłata, 3.617 zł koszty zastępstwa procesowego).

Koszty Kasy Krajowej to 3.617 złotych z tytułu kosztów zastępstwa pozwanego. Po stosunkowym rozdzieleniu tych kosztów stosownie do wyniku sprawy, zgodnie z przepisem art. 100 kpc, pozwana Kasa Krajowa winna zwrócić powodowi tytułem zawrotu kosztów procesu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji 3.021 złotych.

W postępowaniu apelacyjnym koszty powoda wynosiły 8.564 złotych (4.514 zł opłata i 4.050 złotych z tytułu zastępstwa procesowego) a pozwanej Kasy Krajowej 4.050 złotych z tytułu zastępstwa procesowego.

Uwzględniając wynik postępowania apelacyjnego należało więc zasądzić od pozwanej Kasy Krajowej na rzecz powoda kwotę 3.076 złotych.

Niepokrytymi wydatkami sądowymi w kwocie (551,16 złotych Sąd obciążył powoda i Krajową Kasę stosownie do wyniku postępowania między tymi stronami na mocy art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

SSO del. Tomasz Tatarczyk	SSA Roman Sugier	SSA Lucyna Świdorska-Pilis
---------------------------	------------------	----------------------------